

አጣዳፊ ተቅማጥና ትውከት /አተት/ በሽታን አስመልክቶ ከጤና ጥበቃ

ሚኒስቴር የተሰጠ መግለጫ

የካቲት 30/2008 ዓ.ም

አዲስ አበባ

የአጣዳፊ ተቅማጥና ትውከት በሽታ በተለያዩ በጥቃቅን በዓይን በማይታዩ ተዋህዶችን አማካይነት አማካይነት የሚከሰት በሽታ ሲሆን ከንጽህና መጓደል በተለይም በተህዋሲያን በተበከሉ ምግቦች፣ የመጠጥ ውሃ እና በሌሎች መተላለፊያ መንገዶች ከሰው ወደ ሰው በከፍተኛ ፍጥነት የሚተላለፍ ነው።

በሀገራችን ነባራዊ ሁኔታ በአንዳንድ አካባቢዎች የንጹህ መጠጥ ውሃ አቅርቦት በቂ ያለመሆንና በዓለም ላይ በተከሰተው የኢ.ሊ.ኖ አየር መዛባት ምክንያት የውሃ እጥረትና በሌላው በኩል የጎርፍ ችግር መኖር እንዲሁም ፣ ከሕብረተሰቡ የአካባቢ፣ የግል፣ የውሃና የምግብ ንጽህና አያያዝና አጠቃቀም ልማድ አለመዳበር ጋር ተያይዞ የተቅማጥ በሽታዎች ስርጭት በየጊዜው እንዲከሰት አስተዋጽኦ አድርጓል። በተለይም በጎርፍ ምክንያት ምንጮች፣ ወንዞች፣ የውሃ ጉድጓዶች ስለሚበከሉ በአጣዳፊ ተቅማጥና ትውከት የሚያዙ ሰዎች ቁጥር ይጨምራል።

በያዝነው ዓመት ቀደም ሲል በኦሮሚያ እና ሶማሊ ሞያሌ ወራደዎች በሽታው ተክስቶ የነበረ ሲሆን ባሁኑ ወቅት በሽታው በሶማሌ ሁደት ወረዳ፣ በኦሮሚያ ቦረና ዞን ገላና ወረዳ እና ደቡብ ክልል በአርባሚንጭ ዙሪያ፣ አማር እና አባያ ወረዳዎች ተከስቷል።

የአተት ምልክቶች ምንድናቸው ?

በበሽታው የተያዙ ሰው በተደጋጋሚ አጣዳፊ ተቅማጥና ትውከት ይኖረዋል። በዚህም የተነሳ የሰውነት ፈሳሽና ጠቃሚ የሆኑትን ንጥረ ነገሮች መጠን ያዛባል። በተጨማሪም

- አጣዳፊ መጠነ ብዙ የሆነ ውኃማ ተቅማጥ
- ትውከትና ቁርጥማት
- የአይን መስርጉድ
- የአፍና የምላሽ መድረቅ
- እንባ አልባ መሆን
- የሽንት መጠን መቀነስ

- የቆዳ ድርቀትና መሽብሽብ በመጨረሻም ከፍተኛ የሆነ የሰውነት ድርቀት በማስከተል ህመምተኛው በወቅቱ ካልታከመ ለሞት ሊያበቃው ይችላል።

አጣዳፊ ተቅማጥና ትውከት የሚያስከትለው ችግር ምንድነው ?

በአተት የተያዘ ሰው ከሰውነቱ ብዙ ፈሳሽ ስለሚወጣ በሽተኛው የሰውነት ድርቀት /Dehydration/ ያስከትልበታል። ይህ ሁኔታ ደግሞ በአተት የተያዘው ሰው በአጭር ጊዜ ራሱን እንዲስት ያደርገዋል። ከዚህ በተጨማሪ አፋጣኝ የሕክምና ዕርዳታ ካላገኘ በበሽታው የመሞት አጋጣሚው ሃምሳ ከመቶ /50%/ ነው። ነገር ግን አስፈላጊው የሕክምና ዕርዳታ ከተደረገለት የመሞት አጋጣሚው ከአንድ ከመቶ /1%/ ወይም ከዚያ በታች ማድረግ ይቻላል።

በሽታውን መለያ መንገዶች

1. ምልክቶቹን በማየት
2. በላብራቶሪ ሊረጋገጥ ይችላል።

ህክምናው

- የወጣውን ፈሳሽ መተካት ዋናውና ቅድሚያ የሚሰጠው ነው
- እንደ ተዋህዶ ሁኔታ አይነት በባለሙያ የሚሰጥ ህክምናን ተግባራዊ ማድረግ

መከላከያና መቆጣጠሪያ መንገዶች

- መፀዳጃ ቤት መገንባትና በአግባቡ መጠቀም
- ምግብን በሚገባ አብስሎ መመገብ
- በውኃ /መድሃኒት/ በውኃ አጋር/ የታከመ ውሃ ለመጠጥ መጠቀም ወይም ውኃ አፍልቶና አቀዝቅዞ መጠጣት
- እጅን በውኃና በሳሙና /በአመድ በደንብ አጥርቶ መታጠብ
 - ✓ ከመጸዳጃ ቤት መልስ
 - ✓ ምግብ ከማዘጋጀት በፊት
 - ✓ ምግብ ከማቅረብ በፊት
 - ✓ ምግብ ከመመገብ በፊት
 - ✓ ሕጻናትን ካጸዳዱ በኋላ
 - ✓ ህጻናትን ጤት ከማጥባት በፊት
 - ✓ በበሽታው የተያዙ ሰዎችን እንክብካቤ ከደረጉ በኋላ

ማንኛውም ከቤት የሚወጣ ደረቅ ወይም ፈሳሽ ቆሻሻ አካባቢን ወይም ውኃን እንዳይበክል በአግባቡ ማስወገድ። ምልክቱ የታየበት ህመምተኛ ፈጥኖ ወደ ህክምና ተቋም በመምጣት ሊታከም ይገባል።

የጤና ጥበቃ ሚኒስቴር ከኦሮሚያ፣ ከሶማሌ እና ከደቡብ ክልል ጤና ቢሮዎች ጋር በመተባበር በሽታው ወደ ሌሎች አካባቢዎች እንዳይዛመትና በሽታውን ባለበት ለመቆጣጠር እንዲቻል እንዲሁም በበሽታው የተጠቁሰዎች አፋጣኝ የህክምና አገልግሎት እንዲያገኙ በየአካባቢያቸው የህክምና መስጫ ማዕከላት ተከፍተዋል። የህብረተሰቡ ንግንዛቤ ለመጨመር የማህበረሰብ ንቅናቄ ሥራዎች፣ የአካባቢና የግል ንፅህና እንዲሁም የንፁህ ውሃ አቅርቦት፣ የበሽታ ዳሰሳና ቅኝት ሥራዎች ተጠናክረው ቀጥሏል።

የአየር መዛባት ሁኔታን መሰረት በማድረግ ሊመጡ ይችላሉ የተባሉ ተላላፊ በሽታዎችን ከግምት ውስጥ በማስገባት ችግሩ ከመከሰቱ ካለፈው ነሀሴ ወር 2007 ዓ.ም የጤና ጥበቃ ሚኒስቴር እና የክልል ጤናቢሮዎች ጋር በመተባበር ስለበሽታው ክትትልና ቅኝት፣ ህክምናና ቁጥጥር አስፈላጊ ግብዓቶችንም ከ2 ወራት በፊት ወደየ አካባቢው እንዲገቡና እንዲ ከማቹ ተደርጓል።ይህም አሁን የተከሰተውን በሽታ ወዲያውኑ ለመለየትና አስፈላጊውን ምላሽ ለመስጠት አስችሏል።

በአሁኑ ወቅት የጤና ጥበቃ ሚኒስቴር ከፍተኛ የጤና ባለሙያዎችን ችግሩ ወደ ተከሰተባቸው አካባቢዎች አሰማርቶ ችግሩን ለመቆጣጠር እና ለመከላከል ከፍተኛ ሥራ እየሰራ ይገኛል።

ይህንን መሰረት በማድረግ ሁሉም ህብረተሰብ በሽታውን በመከላከል ዙሪያ የተሰጡ መልእክቶችን በመተግበር እያንዳንዱ ግለሰብ እራሱንና ቤተሰቡን እንዲሁም አካባቢውን እንዲከላከል የጤና ጥበቃ ሚኒስቴር ያሳስባል ።

ለተጨማሪ ማብራሪያ

አቶ አህመድ ኢማኖ 011-5-518031
ዶ/ር ዲዱ ጂማ/ 011-5-515276